Nº. 3211

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

MAANDAG 23 NOVEMBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 21 November.

Gisteren heeft de Tweede Kamer hare beraadslagingen over de begrooting onderbroken, om in overweging te nemen het voorstel van wet tot inkoop en amortizatie van nationale schuld. Het voorstel wijst daarvoor 10 millioen aan en wordt aangenomen met 58 stemmen tegen 2. Intusschen, dat is niet geschied zonder diskussie. Bij dat met blinden ijver doorgezet systeem van schulddelging kon het niet anders of daar moesten stemmen opgaan, die op de werken van openbaar nut en vooral op de spoorwegen wezen. Is dan al dit wetsontwerp aangenomen, — er is juist geene groote reden om er over te treuren — de beraadslaging intusschen is het systeem van amortizeeren niet voordeelig geweest. Het voorstel is aangenomen niet dan onder protest van verscheidene sprekers.

De heer Westerhoff verklaarde zich er tegen, omdat onze baten nu verloren gaan in eene schulddelging, die vruchteloos is, dewijl onze uitgaven aangroeijen meer dan onze rente-besparing winst geeft; hij wil daarom onze baten besteden aan publieke werken.

Ook de heer Sloet heeft tegen gestemd. Te regt heeft hij de dwaasheid doen uitkomen van dat amortizeeren op amortizeeren met verwaarloozing van onmisbare publieke werken. Hij wijst er op, hoe onder Koning Willem I, toen onze finantiën in de war waren, nog middelen werden gevonden om door groote publieke werken der algemeene welvaart bevorderlijk te zijn; middelerwijl er thans bij onzen overvloed niet een enkel werk van openbaar nut, buiten het kanaal van Assen naar Groningen, wordt ondernomen. — Met der daad, dat is eene ongerijmdheid, 't gevolg van wij weten niet welke kleingeestige opvatting van het huishouden van Staat, waaraan hoe eer hoe beter een einde moet komen. — Dat is ook het verlangen van den heer Sloet, die geene reden vindt in de geldkrizis, om de zaak te vertragen: daar is nu, meent hij, lang genoeg gepraat en geschreven. Het wordt nu tijd, dat men handen aan 't werk slaat.

De heer van Hoëvell denkt, dat de vertraging, die de spoorwegen ondergaan niet is te wijten aan de amortizatiën, maar aan de verkeerde leiding. Wij gelooven daarentegen, dat beiden schuld hebben. De keukenmeiden-politiek van schulddelging heeft wel ter dege geschaad aan de behartiging der publieke werken. Men is toch met die schulddelging zoo zeer ingenomen geweest, dat men al het overige vergat. Die ingenomenheid is nu aan het verminderen; maar niet geheel verdwenen. Overigens moeten wij 't den heer van Hoëvell volkomen toegeven, dat verkeerd beleid veel kwaad heeft gedaan. Hij wijst er b. v. op, hoe de Regering, gedreven door de zucht om spekulatiën te vermijden, ten einde degelijke ondernemingen te ondersteunen, de aanvraag van Dort onbeantwoord laat, alhoewel deze alle waarborgen geeft, dat zij eene ernstige onderneming wil.

Ook de heer Dirks dringt aan op het doorzetten der spoorwegen. Hij is daarom een bepaald voorstander van een spoorweg-fonds, dat hij wil doen aangroeijen, daar hij, gelijk de heer Sloet, van meening is, dat eene som van tien millioen in verre na niet voldoende zal zijn. Hij verlangt dat er spoed gemaakt worde met de zaak en doet opmerken, dat in den winter een brief uit Leeuwarden niet zelden 50 uren tijds noodig heeft om den Haag te bereiken!

De heer Hoffman verklaart een voorstander van de spoorwegen te zijn. Maar hij ziet daarin geen voorwerp van spekulatie. Hij vertrouwt dat als de provinciën, die spoorwegen begeeren, blijk zullen geven, dat zij daartoe willen medewerken, de Regering ook alle ondersteuning daartoe zal verleenen. — Welk blijk heeft de heer Hoffman daar op het oog? Een geldelijk offer? Wie zal dat moeten brengen? Alleen de provinciën van het Noorden en het Zuiden? Of ook die van het middenpunt des rijks? Wie zal het *quantum* bepalen? Hoe zal men eene onwillige provincie noodzaken? Daarmeê komt de quæstie op een gevaarlijk terrein, behalve nog, dat de vraag bestaat, of wat van publiek belang is voor 't gansche rijk door eenige provinciën meer dan door andere moet worden bekostigd?

De minister van Finantiën is in de zaak niet ingetreden. Hij heeft zich bepaald bij de verklaring, dat de Regering de spoorwegen ernstig behartigt; dat de zaak bij zijn kollega's van *Binnenl. Zaken* behoort, en dat deze door een bepaald voorstel, als de finantiëele quæstiën [illegible] zijn afgehandeld, zal bewijzen, dat het hem ernst is. Hij geeft daarbij de verzekering, dat de aanneming van deze amortizatie de spoorwegen niet schaden, noch vertragen zal.

De heer Bieruma Oosting is daardoor verontrust, dat zoo veel nog vooraf moet gaan, alvorens de quæstie der spoorwegen in openbare beraadslaging zal komen. Hij vreest dat zulks eerst in 't voorjaar zal zijn, en dat men daardoor weer een heel jaar zal verliezen. Hij verlangt, dat de Regering onderzoeke of er soliede aanvragen zijn, en zoo zij die vindt, dat zij dan eene bepaalde voordragt indiene voor die aanvragen; zonder dat zal men nooit tot een eind komen. Hij zal overigens de voorgestelde amortizatie aannemen, dewijl zij de zaak der spoorwegen niet schaden kan.

Ook de heer van Nispen van Sevenaer zal voor dit ontwerp stemmen, maar mede onder voorbehoud, dat daardoor niet worde gepræjudiciëerd ten aanzien van andere punten, die hij later de gelegenheid zal hebben uiteen te zetten.

Daarmeê was de beraadslaging op dat punt afgeloopen en werd het voorstel aangenomen.

De beraadslagingen over de begrooting van Justitie worden nu hervat bij de afdeeling VI, *Kosten der gevangenissen*.

Behalve eenige diskussie over afzonderlijke posten met het oog op een zuinig beheer, die tot amendementen hebben aanleiding gegeven, is ook verhandeld de quæstie der cellulaire gevangenissen. De heer van Lijnden drong aan op uitbreiding van het stelsel van eenzame opsluiting. Hij werd door den heer van Nispen in zoo verre ondersteund, dat deze er ook vooral op aandrong op de godsdienstige leiding der gevangenen. De minister stemde toe, dat dit tot het systeem behoort; waaruit de heer van Nispen aanleiding nam, om te drukken op de bezwaren, die daaruit zouden kunnen voortvloeijen. — Te regt, want er zijn voorbeelden, dat van eenzame opsluiting misbruik is gemaakt tot proselieten-makerij.

De *Écho Universel* deelt in zijn Nommer van heden mede, dat het niet een proces betreft, waarin dat blad zou gewikkeld zijn, maar slechts een eenvoudig geregtelijk onderzoek ten aanzien van den oorsprong der korrespondentiën uit Luxemburg, voorkomende in de Ns. 1904, 1965, 1969 en 1971 van gezegd journaal, alsmede omtrent een artikel, dat eenige feiten, waarvan die korrespondentie sprak, rezumeert.

De geïnkrimineerde korrespondentiën zijn geschreven, zoo leest men in dat blad, in een ongunstigen zin voor de generaal-administrateurs, welke sinds een jaar de grondwettige instellingen aanranden en voortdurend het Groothertogdom als pro-konsuls regeren.

Die korrespondentiën vloeijen uit de pen van een onafhankelijk goed burger, die, bedroefd over de rampen van het Groot-hertogdom, aan de stem van zijn geweten gehoor leent en voor het oog van Europa de niet te qualificeeren zaken onthult, welke niet onder den sluijer des geheims mogen verborgen blijven; doch welk ook het vaderlandslievend karakter van dat schrijven zij — het behelst niets dat de grenzen overschrijdt der vrijheid, welke in Nederland door de wet aan de pers verleend is.

Er kan alzoo in 't minst geen reden zijn, zoo zegt het blad, om die artikelen in Nederland geregtelijk te vervolgen. De administrateurs-generaal willen slechts den schrijver, blijkbaar een inwoner van Luxemburg, treffen en verdrukken onder het dwangwerktuig, 't welk zij in het Groot-hertogdom tegen de vrijheid van denken, van spreken en van schrijven gesmeed hebben. En van daar het verzoek, tot den minister van Buitenlandsche Zaken gerigt, om de zaak te 's Gravenhage aan een geregtelijk onderzoek te onderwerpen, waartoe zijne excellentie met eene ongeloofelijke bereidvaardigheid bevel heeft gegeven.

Het blad zegt verder, dat het zich daarover niet te beklagen heeft, daar de heer Gevers van Endegeest aan zijne redaktie de zorg heeft gelaten tegenover vreemde verdrukking de nationale waardigheid en vrijheid ongeschonden te handhaven; terwijl de gérant van het blad heeft verklaard, dat hij den schrijver van genoemde korrespondentie niet kon noemen, en, konde hij zulks, dat niet zou doen, uit vreeze den auteur aan onaangenaamheden bloot te stellen.

Den 18n November ten 3 ure heeft eene ontploffing plaats gehad in den kruidtoren bij den *Gauthor* te Maintz, welke in het bovengedeelte der stad eene verschrikkelijke verwoesting aanrigtte. Honderden menschen zijn gedeeltelijk onder het puin bedolven, deels gewond en velen gedood. Drie kerken zijn beschadigd. Men heeft zelfs te Wiesbaden het vervaarlijk geknal gehoord.

Een van 3 ure des namiddags gedagteekend extra-blad van de *Mainzer Ztg.* meldt: „Zoo even vloog met een verschrikkelijk gekraak de kruidtoren bij den *Gauthor* (regter zijde) in de lucht. Het bovengedeelte der stad, Kästrick en Gaustrasse, ligt in puin; de St.-Stephanuskerk is verwoest. Dit vreeselijk ongeluk, dat honderden offers geëischt, vele honderden familiën van een onderkomen beroofd, en de geheele stad in verbijstering gebragt heeft, maakt het onmogelijk heden nog ons blad te kunnen verzenden."

Volgens mondelinge berigten van te Keulen uit Maintz aangekomen reizigers, die bij de ontploffing van den kruidtoren aldaar tegenwoordig waren, zou die toren 1500 centenaars kruid hebben bevat. Niet alleen in het van de verwoesting verschoond gebleven gedeelte der stad, maar ook in de nabij gelegen dorpen zijn schier alle vensterruiten gebroken, terwijl zware steenen der vesting verder dan een half uur werden weggeslingerd. Het gaan in de straten is, wegens het voortdurend losraken en nederstorten van steenen der huizen, hoogst gevaarlijk. De ontploffing werd zelfs te Bingen zeer duidelijk gehoord.

Een later Nommer van de *Mainzer Zeitung* zegt nog het volgende:

Naar men verzekert was op het oogenblik der ontploffing niemand in het kruidmagazijn, zoodat de ontploffing moet ontstaan zijn door zelfontbranding van de aanzienlijke hoeveelheid kruid. Het laboratorium is geheel verdwenen; de plaats waar het stond is in een gapende opening in den grond veranderd. Steenbrokken vlogen als hagels tot op grooten afstand, en verbrijzelden alles waarop zij neêrvielen. In de twee genoemde straten is niet één huis staande gebleven. De Stephanuskerk heeft verschrikkelijk veel geleden, de vensters en het orgel zijn vernield, het dakwerk is aanmerkelijk beschadigd, en ook de toren is in zulk een toestand gebragt, dat men genoodzaakt zal wezen hem af te breken. Het gymnasium en de evangelische kerk zijn van hunne daken geheel beroofd. In het *Café de Paris* viel een brok steen van minstens drie honderd pond door het dak en twee verdiepingen heen, zonder echter iemand te kwetsen. Niet alleen in geheel Maintz, maar ook in verschillende omliggende plaatsen zijn van alle huizen de vensterruiten stuk geslagen. In menig huisvertrek spleet de vloer open. In de Augustijnerstraat nam een steen van een kind het hoofd weg; een tooneelspeler, die voorbij het *Café Mayence* ging, viel neder met verbrijzelde beenen; onder de honderden gewonden bevinden zich vele vrouwen en kinderen, die te huis waren en door de glasscherven getroffen werden. Het aantal dooden en gewonden kan nog niet met juistheid worden opgegeven.

Volgens eene andere opgave zijn 11 soldaten gedood, als 2 oostenrijksche en 9 pruissische, terwijl 18 personen, die tot den burgerstand behooren, het leven verloren hebben. Buitendien werden van het garnizoen 74 pruissische en 95 oostenrijksche soldaten, alsmede 300 burgers gewond.

Een ander berigt luidt als volgt:

Gisteren namiddag om drie uur vloog de kruidtoren, in de onmiddellijke nabijheid van den *Gauthor* gelegen, in de lucht, waardoor de vreeselijkste verwoestingen werden aangerigt. Bijna alle vensters der stad zijn aan stukken geslagen en de schoorsteenen nedergevallen. Zelfs de vensters van den Dom zijn beschadigd; de toren van den H. Stefanuskerk is ingestort en de altaren zijn ver-

bri[illegible] In het *Café de Paris*, niet ver van den schouwburg verwijderd, werd een steen cirka twee centenaars zwaar geslingerd. De door de losbarsting veroorzaakte schok verschrikte zelfs de bewoners van het twee uren verder gelegen Wiesbaden, waar in vele huizen de vensters sprongen, zoodat men aanvankelijk aan een aardbeving geloofde. Volgens de *Nass. Zeit.* waren, juist toen de ontploffing voorviel, pruissische soldaten met het inrijden van kruid bezig.

Een inwoner van 's Hage, die zich te Maintz bevond, heeft aan zijne bloedverwanten aldaar een brief gerigt, betreffende het onheil, dat die stad getroffen heeft. Daarin komt onder anderen het volgende voor:

Maintz, 18 Nov. 's avonds 5½ ure.

»Voor een paar uren trof deze stad eene groote ramp, door het springen van een kruidmagazijn. Even nadat wij van tafel waren opgestaan en terwijl ik mij naar het venster begaf, hoor ik op eenmaal een slag zoo geweldig, als of een aantal stukken geschut te gelijk werden losgebrand; het geheele huis beeft en kraakt; alle deuren, gesloten of niet, springen op, en geen vensterruit blijft heel. Gij kunt gegrijpen welk een schrik dit veroorzaakte; hoewel wij op een geruimen afstand van het onheil waren, leden wij toch groote schade, maar mogen toch van geluk spreken, want een aanzienlijk gedeelte der stad is verwoest. Het ergste is, dat, naar ik hoor, men een aantal menschenlevens hierbij te betreuren heeft. Zoo even werd een dienstmeisje bij ons ingebragt, dat uitgegaan was om brood te halen, doch op eenmaal werd zij op de straat door een verschrikkelijken rookkolom omhuld en bleef zij bewusteloos liggen; zij is gelukkig nog tot zich-zelve gekomen, hoewel bezeerd aan hoofd en handen. Gij kunt de verwarring niet beseffen, welke door deze plotselinge ontploffing veroorzaakt werd. Gas kunnen wij niet branden, daar in de stad alle gaspijpen gebroken zijn; ja het is zoo erg geweest dat b. v. de vloer bij ons in de huiskamer geheel is opengespleten; pannen en schoorsteenen stortten naar beneden, alsof de stad door den schok eener aardbeving was getroffen; van verbrijzelde glazen wil ik niet spreken."

In de buskruid-fabriek van de gezamentlijke buskruidfabriekanten in Noord-Holland, nabij Muiden, heeft eergisteren eene ontploffing plaats gehad, waardoor groote schade aan een der hoofdgebouwen is te weeg gebragt en waardoor de fabriek tot stilstand gedwongen is. Men verneemt dat het geruimen tijd zal duren, eer men de werkzaamheden zal kunnen hervatten. Bij dit ongeluk is een jong mens omgekomen. (*H.*)

In de zitting der Tweede Kamer van heden is de algemeene diskussie over Binnenlandsche Zaken gesloten. De minister heeft, in zijn antwoord, den heer Elout verklaard, dat het leidend beginsel van zijn bestuur is de bevordering van het gemeen overleg tusschen Regering en Vertegenwoordiging. De uitvoering der onderwijs-wet zal geschieden naar pligt en geweten, in het vol besef van het hoog belang der zaak en met het oog op den geest en de bedoeling, waarmeê die wet door de overgroote meerderheid is aangenomen.

Ook heeft de minister toegezegd, dat er nog in dit zittingjaar eene wet, regelende den doortogt van landverhuizers, zal ter tafel worden gebragt.

Uit het antwoord der Regering op het verslag der Tweede Kamer nopens het ontwerp van wet tot regeling der benoembaarheid van vreemdelingen tot landsbedieningen, blijkt, dat de Regering niet kan toegeven het gevoelen van die leden, die meenen, dat de inrigting van het ontwerp niet beantwoordt aan de bedoeling der tweede alinea van artikel 6 der Grondwet. Haars inziens is de strekking van dat artikel alleen deze, om de benoeming van vreemdelingen tot landsbedieningen te verbieden, behoudens de uitzonderingen daaromtrent bij de wet te maken. Indien nu in die wet die bedieningen zijn opgenoemd, waartoe vreemdelingen benoembaar zijn, dan voldoet zij aan den eisch der Grondwet. Naar het inzien der Regering, kan onder het woord *landsbediening* alleen zoodanig ambt worden verstaan, dat ten behoeve van den Staat wordt bekleed, in tegenstelling der betrekkingen, welke slechts voor een deel des Rijks, namelijk de provincie of de gemeente, worden waargenomen. De Regering meent, dat de Grondwet niet verbiedt, des noods vreemdelingen als officieren in het leger op te nemen.

Na kennis genomen te hebben van dit antwoord, heeft de Kommissie van Rapporteurs gemeend, dat daaromtrent geen nader onderzoek meer in de afdeelingen behoeft plaats te hebben.

Den 26 dezer zal door het Prov. Geregtshof in Zuid-Holland uitspraak gedaan worden in de zaak van J. Krefsers, beschuldigd van aanranding der eerbaarheid op den openbaren weg gepleegd op eene jeugdige vrouw.

Bij ar[illegible] Hof van gisteren is uitgesproken [illegible] 17 arbeiders op het eiland Overflakkee en Goedereede, geappelleerden van een vonnis der regtbank te Brielle, bij hetwelk zij waren ontslagen van alle regtsvervolging ter zake van op den 28 Julij ll. hun werk te hebben verlaten, met het doel tot verkrijging van verlof tot lezen. Het Hof heeft hen allen vrijgesproken van het hun ten laste gelegde feit.

In de zitting van den Hoogen Raad der Nederlanden van gisteren (burgerlijke kamer) heeft de prokureur-generaal van Maanen konkluzie genomen in de zaak van A. de Rooy tegen den Staat der Nederlanden. De vordering van den eischer strekte tot veroordeeling van den Staat, om hem te vergoeden de schade, veroorzaakt door onregelmatige indienststelling van zijn zoon. Prokureur-generaal konkludeert tot niet ontvankelijkverklaring van den eischer in zijne vordering, o. a. op grond, dat de regterlijke magt niet bevoegd is uitspraak te doen over de ambtsverrigtingen der administratieve autoriteit; dat zoo de belanghebbende zich meende te moeten beklagen over eene zoodanige handeling, hij zich dan moest beklagen bij eene hoogere administratieve magt, doch niet de beslissing der regterlijke magt kon inroepen; dat de zoogenoemde onregelmatige handeling niets anders is dan eene beslissing van het uitvoerend gezag, waarover de regterlijke magt niet kan oordeelen; dat die beslissing, zoo lang zij niet door eene hoogere administratieve autoriteit is vernietigd, geacht moet worden met de wet overeenkomstig te zijn; dat in allen gevalle nooit de Staat, maar wel de ambtenaar, die de daad verrigt heeft, in regten zou kunnen worden betrokken, omdat de Staat als *personae moralis* nooit schade kan veroorzaken noch voor geleden schade kan verantwoordelijk zijn; en dat de indeeling, waarover de eischer zich beklaagt, niet was onregelmatig maar wel overeenkomstig de wet. De uitspraak is bepaald op 18 December aanstaande.

Door de algemeene vergadering van de nederl. Maatschappij ter bevordering van Nijverheid, gehouden te Haarlem op 21 en 22 Julij jl, waren onze stadgenooten, de heeren Sanders en C^o., voor monsters olijf-olie of marseilliaansche zeep met eenen gouden medaille bekroond, en werd de bierbrouwerij de Posthoorn (vertegenwoordigd door den directeur M. Japikse) het zilveren eermetaal toegekend voor ingezondene monsters beijersch bier. Gisteren avond had in eene openbare vergadering, in de stads-gehoorzaal gehouden, de plegtige uitdeeling dier medailles plaats, en werd daartoe door den voorzitter van het leydsche departement, den hoog-gel. heer A. H. van der Boon Mesch, voor een talrijk gehoor, eene redevoering gehouden: *over het nut der plantenkennis voor de beoefenaars van de verschillende takken van Nijverheid.*

Na den afloop der openbare vergadering had de gewone vergadering der leden plaats, waarin o. a. door den artillerist-perksmid Z. A. Roozendaal was ten toon gesteld een model kanon, $\frac{1}{5}$ der grootte van het bij het korps rijdende artillerie in gebruik zijnde stuk van dat wapen. Met belangstelling werd dat model gezien, en met lof werden de werkzaamheden van den (zoo wij vernamen, oppassenden en nijveren) artillerist vermeld. (*L. C.*)

Eenige handelaars en makelaars in droogerijen alhier hebben zich bij adres tot de Tweede Kamer der Staten-Generaal gewend ter zake van het aanhangige ontwerp van wet regelende »de uitoefening der artsenij-bereidkunst en den handel in geneesmiddelen, enz." Zij komen daartegen op, als, naar hunne meening, den handel in droogerijen met ondergang bedreigende, door de ongepaste en onhoudbare belemmeringen, welke zij noemen eene onjuiste opvatting van de staatszorg en eene onregtskundige beperking van de vrijheid des handels. In de bijzonderheden hebben zij het voornamelijk gerigt tegen de betroffen artikelen, 58—68, aan welke zij de Kamer verzoeken hare goedkeuring te weigeren.

Wij vernemen met genoegen, dat aanstaanden Woensdag-avond, op den feestdag van de H. Catharina, de Hoogw. Heer C. Broere, in het lof der parochie-kerk van de H. Catharina, dat ten zes ure aanvangt, eene lofrede over deze Heilige houden zal.

Het heeft Zijne Majesteit den Koning behaagd, den minister van Marine te magtigen om aan den kapitein luitenant ter Zee J. D. Wolterbeek, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, kommandeur der orde van de Eikenkroon, de tevredenheid van Zijne Majesteit te betuigen over de wijze waarop hij, gedurende de gelukkig volbragte reis van Zijne Koninklijke Hoogheid den Prins van Oranje, het bevel over de schroefkorvet *Groningen* heeft gevoerd; en verder te benoemen: tot ridder der orde van de Eikenkroon de navolgende officieren van dien bodem: Jhr. E. de Casembroot, adjudant van Zijne Majesteit den Koning in gewone dienst, luitenant ter zee der 1ste klasse; jh. D. Bowier, luitenant ter zee der 2de klasse; J. P. M. Willinck, luitenant ter zee der 2de klasse, en J. D. J. van der Hegge Spies, luitenant ter zee; L. Rautter, officier van gezondheid der 1ste klasse; en tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, den kapitein ter zee jhr. H. J. L. T. de Vaynes Brakell, kommandeur van het stoomfregat *Admiraal van Wassenaar*, die de *Groningen* heeft vergezeld.

STATEN-GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Vrijdag, 20 *November*.

In deze zitting is in behandeling genomen het wetsontwerp tot inkoop en amortizatie van rentegevende nationale schuld. Aan de algemeene beraadslagingen daarover namen deel de heeren: Westerhoff, Sloet tot Oldhuis, van Hoëvell, Dirks, Hoffmann, de Kempenaer, Bieruma Oosting, van Nispen van Sevenaer, Storm van 's Gravesande en de minister van Finantiën.

Na de goedkeuring der artikelen en beweegredenen werd het wetsontwerp met 59 tegen 2 stemmen aangenomen.

Tegen hebben gestemd de heeren: Westerhoff en Sloet tot Oldhuis.

Daarna zijn de beraadslagingen voortgezet over hoofdstuk IV der Staatsbegrooting voor 1858 (*Departement van Justitie*).

Over de 6de afdeeling (kosten der gevangenissen) in het algemeen voerden het woord de heeren: van Lynden, van Nispen van Sevenaer en de minister van Justitie.

Op art 28: »Tractement van den inspecteur der gevangenissen, den ingenieur van den gevangenisbouw en den hoofdopzigter voor den aanbouw van nieuwe gevangenissen, hetzij vast of tijdelijk aangesteld, *f* 6,500", werden twee amendementen voorgesteld:

één door den heer van Bosse, die verlangde het artikel aldus gelezen te hebben:

»Tractement van den inspecteur der gevangenissen *f* 3,500";

één door den heer van Akerlaken die het artikel in dezen zin wijzigde:

„Tractement van den inspecteur der gevangenissen *f* 3,000":

Nadat daarover, behalve door de voorstellers, nog het woord gevoerd was door de heeren Wintgens, van Nispen van Sevenaer, van Heiden Reinestein, van Lynden en den minister van Justitie, is het amendement van den heer van Akerlaken, eerst in stemming gebragt, met 37 tegen 24 stemmen aangenomen, ten gevolge waarvan dat van den heer Bosse verviel

De artt. 29 en 38 werden achtereenvolgens zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Ten gevolge van de verandering van artikel 28, wijzigde de minister van Justitie de artikelen 39 en 40 der 7de afdeeling (*gebouwen*) aldus:

»Art. 39. Reparatiën, vertimmeringen en bijdragen in de kosten van onderhoud, oprigting, vertimmering en inrigting van regtshuizen en gevangenissen mitsgaders huur van dezelve; kosten van oprigting en inrigting van passantenhuizen, of bijdragen deswege en kosten van aankoop en onderhoud van mobilair; *voorts kosten voor het ontwerpen van plans en van daartoe betrekkelijke vacatiegelden, reis- en verblijfkosten van den architekt en belooning van het toezigt op de uit te voeren werken* *f* 158,709.

„Art. 40. Aanbouw van nieuwe gevangenissen of van cellen voor eenzame opsluiting bestemd bij of in de bestaande gestichten, en eerste verstrekking van mobilair voor dezelve, *met inbegrip der kosten voor de ontwerping van plans en van daartoe betrekkelijke vacatiegelden, alsmede van reis- en verblijfkosten van den architekt voor den nieuwen gevangenisbouw*, en wegens toezigt op de uit te voeren werken, daaronder begrepen eene som van *f* 1050 tot betaling van nog nader gedane extra-werken aan den cellulairen vleugel bij het huis van verzekering te 's Hertogenbosch, ter uitvoering van het kontrakt van aanbesteding van 30 November 1835, *mitsgaders daggelden van den hoofdopzigter over den aanbouw van nieuwe gevangenissen, ingeval hij zich in die betrekking op reis moet bevinden* *f* 90,000."

Art. 39 werd zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming aangenomen, en art. 40 met 54 tegen 7 stemmen nadat de heeren Wintgens en van Eck en de minister van Justitie daarover het woord gevoerd hadden.

Art. 41 der 8ste afdeeling, pensioenen, wachtgelden, gratificatien, onderstanden, schadeloosstellingen en belooningen, werd zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

De heer van Hoëvell stelde voor om de som in art. 42 uitgetrokken voor » wachtgelden ten behoeve van ambtenaren uitgevallen ten gevolge van maatregelen van algemeen bestuur, *f* 13,950, te verminderen met *f* 5869,40, bestemd voor wachtgelden, bij eventuele suppressie van de betrekking van inspecteur der jagt en visscherij, aan de tegenwoordige titularissen en alzoo terug te brengen op *f* 8080,60; welk amendement, na eene beraadslaging tusschen de heeren Sloet tot Oldhuis, van Bosse, van Zuylen van Neyevelt, van Hoëvell, van Nispen van Sevenaer, van Bosse, van Eck en den minister van Justitie, met 37 tegen 24 stemmen werd afgestemd.

Artikelen 42, 43 en 44 werden daarop zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Artikel 1 van het hoofdstuk, teruggebragt tot het cijfer *f* 2,815,435,00, 2, en 3, en de beweegredenen werden daarna achtereenvolgens goedgekeurd, waarna het hoofdstuk met 47 tegen 14 stemmen werd aangenomen.

Tegen hebben gestemd de heeren: van Bosse, Storm, Westerhoff, van Zuylen van Nijevelt, Slicher van Domburg, van Eck, Zijlker, Thorbecke, Hoynck van Papendrecht, van Hoëvell, Dullert, Anemaet, Reinders en Poortman.

'S GRAVENHAGE, 20 Nov. H. M. de Koningin zal heden avond de heeren van het militair huis des Konings in een bijzonder gehoor ontvangen.

— Z. K. H. Prins Frederik heeft heden morgen aan verscheidene heeren officieren van verschillende wapens audientie verleend.

SOMMELSDIJK, 17 Nov. Heden avond ten zes ure ontstond alhier plotselijk een vreeselijke brand, die zoo spoedig toenam, dat tien schuren in vier uren tijds geheel in de asch lagen. De spuiten van Dirksland, Middelharnis en Nieuwe-Tonge hebben krachtvolle hulp geleend. De meeste schuren, gedeeltelijk gevuld met gra

nen, stroo, vee, hout en turf, zijn tegen brandschade verzekerd. Hoewel er weinig vee is verbrand, is het verlies aan koren aanmerkelijk. De oorzaak van het onheil is nog onbekend. Eenige spuiten moeten den ganschen nacht werkzaam blijven, om het smeulend vuur in bedwang te houden.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 19 Nov. De Keizer is voornemens aanstaanden Zondag Compiègne te verlaten. Hij is te Parijs noodig tot het nemen van maatregelen, om der finantiëele krizis het hoofd te bieden en vooral de betreurenswaardige gevolgen, die zij na zich slepen zou, bij een schorsing der werkzaamheden in de groote middelpunten der nijverheid. De stad Lyon loopt gevaar; maar de bezorgdheid der Regering is opgewekt, en het is te verwachten, dat zij zoo veel mogelijk doen zal, om de kwade uitwerkselen der krizis te beletten.

Het gerucht loopt, dat de reis van den heer Fould naar Londen niet alleen finantiëele schikkingen ten doel had, maar dat die minister door den Keizer was belast geworden om een overeenstemming tusschen de engelsche en fransche kabinetten te weeg te brengen over het vraagstuk der Donau-vorstendommen. Men heeft opgemerkt, dat de Keizer tot het laatste oogenblik de gezanten van Engeland, Rusland en Pruissen bij zich te Compiègne heeft gehouden; en men beweert meer en meer dat tusschen Rusland en Frankrijk een vergelijk getroffen is over de voornaamste moeijelijkheid van het oogenblik. Het zou nu gelden om door Engeland de oplossing te doen aannemen, welke de genoemde mogendheden toegeschenen heeft alle belangen te vereenigen.

Het is onbetwistbaar dat thans alles in het werk wordt gesteld om zoo spoedig mogelijk deze zaak te doen eindigen. Men spreekt er zelfs van om de bijeenkomst van het parijzer kongres spoedig en wel op 10 December te doen plaats hebben. De onrust en beroering die in Wallachije heerscht wordt daarvoor als grond opgegeven.

De oostenrijksche hier aangekomen bladen spreken er van, dat die gisting zoo groot wordt, dat het noodig zal zijn uit Turkije en Oostenrijk troepen naar de vorstendommen te zenden om er de rust te handhaven, en een korrespondentie uit Konstantinopel gewaagt van Reschid Pacha's voornemen om een divizie naar Silistria te zenden.

Nieuwe berigten, uit Turijn ontvangen, doen zien, dat de verkiezingen veel minder gunstig voor de liberale partij uitgevallen zijn, als eerst was gemeld. In Savoye, onder anderen, heeft die partij een gevoelige nederlaag geleden; evenwel behoort de groote meerderheid der gekozen afgevaardigden tot hare kleur.

— Zondag heeft men, volgens de uitnoodiging van den Kardinaal de Bonald en met medewerking der gemeentebesturen, in alle parochiën van het diocees Lyon de eerste kollekte gedaan ten gunste der zijdewerkers zonder arbeid van Lyon en St.-Etienne. Men meldt, dat die kollekte zeer veel heeft opgebragt, en alle Zondagen herhaald zal worden. De ontvangen sommen zullen gestort worden in handen eener kommissie, gezamenlijk benoemd door den prefekt van de Rhône, de burgermeesters van Lyon en St.-Etienne en den Aartsbisschop.

— De *Moniteur de la Flotte* deelt het gewigtige nieuws mede, dat de russische vlootvoogd in de chineesche wateren, de admiraal Paniutine, aan de fransche en engelsche vlootvoogden aldaar te kennen heeft gegeven, dat hij in last heeft ontvangen om gezamenlijk met hen tegen China te ageeren. Men zal zich hierbij herinneren, dat de admiraal Paniutine eene zending van wege de russische regering te Peking te vervullen had, waarin hij evenwel niet heeft kunnen slagen.

— Het is nu zeker, dat de heer Jules Favre de kandidaat der oppozitie zal zijn in het departement La Sarthe, bij de verkiezing van een afgevaardigde voor het wetgevend ligchaam. Ten opzigte van den kandidaat der oppozitie, bij de nieuwe keuze in de hoofdstad, ten gevolge van het overlijden van den generaal Cavaignac, is nog niets bepaald.

— De vrouw van den bekenden bankier Mirès, die zich op dit oogenblik te Rome bevindt, heeft aan al de kerken en weldadige gestichten aldaar eene som ten bedrage van 11,500 scudi gegeven. Zij is Katholiek, haar gemaal Israëliet.

ENGELAND.

LONDEN, 19 November. Hoewel het ministerie zijn programma nog niet heeft openbaar gemaakt, wordt in eenige kringen toch reeds gezegd welk zijn algemeen staatkundige zal zijn. Men verzekert, dat de indemniteitsbill voor de bank noch de eenige oorzaak, noch het ware doel is der bijeenroeping van het Parlement; maar dat de onmogelijkheid om langer te wachten met het aanvragen van subsidiën voor den oorlog in Indië daartoe voornamelijk geleid heeft. Deze aanvraag zal natuurlijk den tegenstanders van het kabinet gelegenheid geven om interpellatiën te doen over het toekomstig bestuur der koloniën.

Het is waarschijnlijk dat men niet op het verleden terug komen, maar in de toekomst verandering brengen zal, in de wijze van beheer der o.-i. bezittingen. Men spreekt van een voornemen der Regering om het regtstreeksche bestuur der overzeesche bezittingen aan de kroon te trekken. Koningin Viktoria zou dan den titel van Keizerin der Indiën aannemen, en de Regering zou in haar naam door een prins van den bloede worden uitgeoefend. De uitvoering van dit plan zou met zooveel moeijelijkheden te kampen hebben, dat het slechts bij weinigen geloof vindt.

De aanvraag om diskonto's blijft aanhouden en elken dag worden nieuwe faillieten bekend. Uit Schotland en Ierland daarentegen zijn de berigten veel meer geruststellend.

— Met de *Baltic* verneemt men nog, dat te New York steeds zoogenaamde honger-demonstratiën gehouden worden. Talrijke scharen volks trekken namelijk de straten door met vaandels, waarop men de woorden *Arbeid of de dood* leest. Dadelijkheden schijnen hierbij te New-York echter nog niet voorgevallen te zijn. Te Philadelphia daarentegen doorliepen 12 met geweren gewapende personen de straten, voorzien van een vaandel met het opschrift: *Wij willen de armen beschermen.* De policie dreef hen uiteen.

De *New-York Times* spreekt van de mogelijkheid van nieuwe verwikkelingen in Centraal-Amerika, daar een officier in dienst van Costa-Rica, op last zijner Regering de San Juan rivier moet hebben bezet. Hij had aan de autoriteiten van Greytown kennis gegeven van den blokkade toestand en aan alle vaartuigen van Nicaragua verboden de rivier af te varen. Als aanleiding hiervan wordt opgegeven, dat Walker een nieuwen inval in Nicaragua op het oog heeft en dat een leger van Costa-Rica slechts in staat is de republiek te verdedigen. Van den anderen kant wil men weten, dat Walker alle plannen op een vrijbuiterstogt heeft opgegeven.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 19 Nov. Men is hier verontwaardigd over de tegenwoordige administratie in het Groothertogdom van Luxemburg. De staatkundigen dezer stad zouden wenschen, dat de Bondsdag die zaak in handen nam, bovenal uithoofde het goevernement van het groothertogdom, door te handelen zooals het doet, beweert de wetten en regten van den duitschen Bond daar toe te passen. Zelfs zoude men gaarne zien, dat de hertog van Nassau, die eventuëel in het bezit van het hertogdom zou kunnen geraken, in deze zaak het initiatief nam.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 21 November.

GETROUWD (19 Nov.): H. A. Ellerman met A. C. Kramer. C. H. Schneijder met A. M. Groebe.

BEVALLEN (17 Nov.): H. F. Blad, geb. Zeylstra, Z. — (18 Nov.): W. Meyboom, geb. Landsaat, D. - J. H. Boelen, geb. Smeer, dooden Z.

OVERLEDEN (16 Nov.): M. Bruyn, wed. S. H. Krawinkel, 79 jaar.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f 54⅝	Livorno	2/m.	f 88
„	zigt	„ 55 3/16	Napels	„	„ 81
Bordeaux	2/m.	„ 54	Petersburg	„	„ 1 65
„	zigt	„ 54 13/16	Weenen	6/w.	„ 32⅛
Madrid	3/m.	„ 236	Augsburg	„	„ 35 5/16
Cadix	„	„ 238	Frankfort	„	„ 98¼
Seville	„	„ 235	Hamburg	2/m.	„ 34⅝
Bilbao	„	„ 235	„	zigt	„ 35 5/16
Lissabon	„	„ 40¾	Londen	2/m.	„ 11,57½
Porto	„	„ 40¾	„	zigt	„ 11,85
Genua	2/m.	„ 46	Rotterdam		„

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 20 Nov. Belg. leen. 2½ pc. 53⅜g; Obligatiën 4½ pc. 96; Spanje 1½ pc. 24 9/16; Binnenl. 3 pc. 36¼; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Met. 5 pc. 75⅛g; id. Nationale 77⅜.

PARIJS, 20 Nov. Fransche 4½ pc. 90.60; 3 pc. 66.95; 1½ pc. Spanje 24⅞; 3 pc. id. 36¼; Fr. O. Sp. 655; Rom. Leen. —.

LONDEN, 20 Nov. Consols op tijd 90¼; Spanje buitenl. 1½ pc. 25; Rusl. 5 pc. 105; id. 4½ pc. 95; Holl. 4 pc. 97; id. 2½ pc. 64; Sard. 5 pc. 88½; Braz. 99; Peru 4½ pc. 74½; Gren. uitg. 6; id. werk. 19; Mexiko 3 pc. 18½; Portugal 3 pc. 43½; Ecuador 14; Venezuela 29; Wissel op Amst. 12,02; Hamburg 13.13.

WEENEN, 20 Nov. Met. 5 pc. 80⅜; Nationale 83½; Bank-Aktiën 980; Credit Anst. 195; Noord-Bahn akt. 178⅞; O.-Fr. Spoorw. akt. 274½; Saltzb. 100½; Lomb. Venetiaans. 90; Wissel op Londen 10.28; Goud 10⅝; Zilver 8.

BERLIJN, 20 Nov. 3½ pc. Pr. Staatsch. 99½; 5 pc. Rusland 104; Diskonto 7½.

HAMBURG, 20 Nov. Spanje 3 pc. —; id. 1½ pc. 23⅛; Rusl. 5 pc. 99; 4½ pc. 92½; 3 pc. Mexikanen 6¾; Vereinsbank 98½; Noord-Duits. bank 88; Wissel op Londen 3/m. 13.07½; id. kort 13.01; Amst. 36.35; Diskonto 9½.

FRANKFORT, 20 Nov. 5 pc. Met. 74½; 1½ pc. Spanje binnenl. 24 1/16; id. 3 pc. —; Wissel op Londen 3/m. —; Parijs —; Weenen —; Amsterdam —; Diskonto 6.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

Fonds	Rente	19 NOV. 4½ u. gebl.	20 NOV. 4½ u.		gebl.
Amsterdam, Thesaurie	5 pCt.		103		
Nederl. Bank	4 „	176			
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	62 7/16	62½	62 9/16	62 9/16
Dito Dito	3 „	74¼	74¼	74⅜	74⅜
Dito Dito	4 „	95 11/16	95⅝	95 15/16	
Amortis. Syndik.	3½ „	88¼			
Aand. Handel-Maatsch.	4½ „	143¾	141½	143⅝	142
dito Contant	4½ „	143	143		
Oost-Ind. Leening	4 „		93⅜	93 7/16	93 7/16
Aand. Holl. Spoorweg.					
Leening idem	4½ pCt.				
Aand. Rijn-Spoorweg	4½ „	99½			
Maatschappij van Weld.	4 „				
België, Cert. Adm. B. bk.	2½ „				
Dito bij *Rothschild*	2½ „	50	50⅛		
Frankrijk, Certifikaten	3 „				
Spanje, Obligatiën	1½ „	24 15/16	24 15/16	24 15/16	24⅞
Dito	3 „	41¼	41¼	41⅜	
Dito Binnenl.	3 „	36 7/16	36½	36⅝	36¼
Amortisable Schuld					
Bewijzen Coupon					
Portugal, Obligatiën	3 pCt.	43 [illegible]/16	43½	43⅝	43½
Dito 1856	3 „	43⅛	43⅛	43⅝	43⅛
Dito Uitgestelde					
Rusl., Obl. bij *Hope en C°.*	5 pCt.	102⅝	103	103¼	103⅜
Dito bij idem 1828/1829	5 „	101⅝	102	102¼	102⅛
Cert. bij idem 1831/1833	5 „	91½	91½		
Dito bij idem 1840	4 „	84⅛	84½		
Dito bij *Stieglitz*	4 „	83½	83½		
Dito Nieuwe	4 „				
Dito 5de Serie	5 „	95¾	96½		
Dito 1855, 6de Serie	5 „	97½	97¾	97 13/16	
Dito adm. te Hamburg	5 „				
Dito dito te Londen	5 „				
Dito dito dito	4½ „	93	93½		
Inschrijving in Assignat.	6 „				
Certifikaten van dito	6 „		64	64⅛	
Spoorweg Aandeelen	5 „	70	70	70½	
Polen, Aand. 1835, fl. 500	f	149	149		
Obligatiën	4 pCt.	77¼	77⅛	77 5/16	77¼
Pruissen, Obligatiën	4½ „				
Aandeelen 1854	3½ „				
Beijeren, Spoorweg Aandeelen					
Oostenrijk, Obl. bij *Goll en C.*	5 „		74		
Dito dito	4 „				
Dito Metalliek	5 „	71⅝	71⅝	71 11/16	71⅝
Dito Rente Amsterdam	5 „	84¼	84¾	85	84¾
Dito Nationale 1854	5 „	73½	73¾	74⅛	73 13/16
Dito dito	2½ „	37⅛	37 9/16	37⅝	
Weener Bank-Aktiën	f		1090		
Dito Aand. fl. 250, 1839	„		400		
Dito dito „ 250, 1854	4 pCt.	311	312		
Napels, Cert. bij *Lam. en B.*	5 „				
Dito bij *Rothschild*	5 „				
Denemarken, Oblig. te Lond.	5 „		97⅛		
Dito	3 „				
Braziliën, Geldl. 1824 v. £ 100	5 „				
Dito 1839 van £ 100	5 „				
Dito 1843 „ £ 100	5 „				
Dito 1852	4½ „				
Sardinië	5 „				
Peru, Geldl. 1854	4½ „				
Dito te Parijs					
Ecuador, Oblig. 1855	1	13⅜	13⅜	13⅛	
Venezuela, dito 6 pCt. thans	4½	27			
Dito Uitgestelde	2 „	10 11/16	10 13/16	10⅞	
Grenada, Obligatiën	3½ „	17	17 1/16	17 3/16	
Dito Uitgestelde		5 7/16	5 [illegible]/16		
Mexiko dito	3 „	17¼	17⅜	17 3/16	17 3/16
Nrd-Amer., Bil. *Hope en C.*, Lt. A	f		695		
Dito dito	„ B.				
Dito bij *Rothschild*	6 pCt.				
Amerik. Bank-Aktiën					
Illinois Spoorweg-Aandeelen		90	92		
Dito Oblig. Constr. Bons.	7 pCt.	78¾	79	79½	79⅛
Louisiana	5				
Griekenl., Obl. Geldl. 1825	5 „	3 [illegible]			

Binnenlandsche fondsen waren heden iets aangenamer. Russische, spaansche, oostenrijksche en portugeesche bij levendigen handel tot verbeterde koers te plaatsen.

Koers van het Geld: Beleening 6 pCt. Prolongatie 6½ pCt., Diskonto 7 pCt.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 20 November.

Overzigt der Week.

De eerste gunstige indruk in Engeland, veroorzaakt door het toestaan aan de Bank van de uitgifte eener grootere hoeveelheid banknoten, vond ook hier in het begin weerklank, en de meening dat het hoogste punt der handels-krizis voorbij was begon veld te winnen. De in de laatste dagen van Engeland arkomende berigten van veelvuldige en talrijke faillissementen heeft echter het wederopstaande vertrouwen aangegrepen en neergeworpen. — De handel was deze week zeer stil en en transaktiën vallen bijna niet te vermelden.

KOFFIJ. Het artikel blijft nominaal geoouteneerd, de omzet bepaalde zich tot enkele balen Java voor dadelijke behoefte. Brazjel zonder handel.

SUIKER. De afloop der op 19 dezer gehouden maatschappij-veiling deelden wij reeds in een vorig nommer mede. De besteedde prijzen kunnen als f 8 a 9 onder September-veiling

worden beschouwd. Onmiddellijk na de maatschappij-veiling kwam bij partikulieren de afdoening tot stand van 1157 kr. Java per *Admiraal Jan Eveertsen*, Zieuwuster N°, 15¼, kwal. slap a *f* 37 voetstoots.

THEE vast doch zonder handel. Het deficit in de voorraad te Londen tegen het vorige jaar is van 10¾ millioen ℔, terwijl de konsumptie met 2 millioen ℔ is vermeerderd. De zeilende partijen van China naar Engeland bedragen te zamen 10½ mill. ℔ tegen 18½ mill. ℔ in 1856 op hetzelfde tijdstip.

SPECERIJEN EN KRUIDENIERSWAREN. *Rijst.* In dit artikel is niets meldenswaardigs voorgevallen. Gepelde soorten worden op vorige prijzen gehouden. *Specerijen.* verlaten.

TABAK. Alleen 1a *Java*-Dekblad goed te plaatsen. Andere soorten lager gestemd. Uit de hand zijn deze week verkocht 1429 p. Temayang. per *Anna Christina*, 1360 PTR per diversen, 252 p. VB per *Nieuw-Holland*, 2285 RCP per *Hugo-Grotius*. — Van Arrakan werden gedaan 1435 p. direkten aanvoer. — Amerikaansche soorten niet dan tot verlaagde prijzen te plaatsen.

HUIDEN. Sedert ons laatste berigt zonder verandering,

TIN. *Banca* met eenigen omzet tot *f* 70.

STERKEN DRANKEN. *Moutwijn f* 15½; *Genever f* 21; *Amst. Proef f* 22¼.

VERFWAREN. Zonder de minste verandering in eenige der artikelen, en bepaalde de handel zich tot eenige niet meldenswaardige kleinigheden,

GRAANMARKT.

Poolsche Tarwe in een doen, roode door schaarschte hooger verkocht: 133 ℔ wb. Poolsche *f* 355; 128 ℔ dito *f* 345; 133, 134 ℔ Nassaud. *f* 300, 304.

Rogge prijshoudend: 127 ℔ Pruiss. *f* 192, 126 ℔ dito *f* 190, 192; 124 ℔ j. dito *f* 183; 116, 117, 119 ℔ Petersb. *f* 158, 160, 164.

Garst flaauw: 116 ℔ j. Pommer *f* 180.

Haver zonder handel.

Boekweit onveranderd: 116 ℔ j. Holst. *f* 210.

Op 9 vaten Olie dadelijk 72; in April ek. 75; Nov. 72½ Dec. 73 &. *Raapolie* op 6/w. *f* 44¼; Vliegend *f* 43, 2½; 1°. Mei ek. *f* 43, 2; Dec *f* 42¾. *Lijnolie* op 6/w. *f* 39½; Vliegend *f* 33½; 1°. Maart, April en Mei ek. *f* 36, ¼; Dec. 37½, 8.

MIDDELBURG, 19 Nov. Tarwe. Puike Nieuwe Zeeuwsche *f* 9. gewone *f* 8,75 a 8,50, mindere *f* 8,40 per mud. Puike Jarige Walchersche dito *f* 9,75 a 9,50; puike Nieuwe *f* 9,75 a *f* 9,50, mindere *f* 9 per mud. — Rogge. Puike Zeeuwsche hield men begin Beurs op *f* 6,25, doch later heeft men eenige monsters tot *f* 6,10 gekocht. — Garst. Puike Winter *f* 6,15, mindere *f* 6; dito Zomer *f* 6,10 a *f* 6. — Walchersche Witteboonen., puike *f* 12,50 a *f* 12,40; dito Paardeboonen *f* 7: dito Bruineboonen *f* 9,75 tot 10, Walchersche Groene Erwten *f* 8 tot 8,25 de mud. — Zeeuwsche Paardeboonen *f* 6,75. Duive of Schapenboonen *f* 7 en dito Erwten *f* 7,75 betaald. — Koolzaad puike soort *f* 13,50 mindere 13. Raap-olie *f* 45. Patent-olie *f* 47,25. Lijn-olie *f* 45 per vat.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

TEXEL, 19 Nov. Dietrichsen, Vliegende Hollander, Laguayra, 1. v. Cuxhaven.

HELVOET, 19 Nov. Wieting, Admiral, Baltimore.

UITGEZEILD:

TEXEL, 19 Nov. Bek, Anna Paulowna, Batavia. - Bouwer, Jonkvrouw Geertrui, Old Calabar. - Rijntjes, Suriname, Suriname.

Advertentiën.

(3871) Heden overleed, tijdig voorzien van de H. H. Sacramenten der Kerk, mijne geliefde Echtgenoote JOANNA MARTINA GEYER, in den ouderdom van 38 jaren.

TH. VAN LEEUWEN.

's HAGE, 19 November 1857.

Bijzondere en algemeene kennisgeving.

(3874). Door het overlijden van den Heer NEUJEUN, Dokter in de Genees-, Heel- en Verloskunde, is in de R. C. Kantons, hoofdplaats Horst (Limburg) eene gunstige plaats voor een bekwaam **Dokter** opengevallen, te gunstiger daar er op 5 à 6 nabijgelegene dorpen evenmin als in Horst zich geen ander geneesheer bevindt.

Een ongehuwd Persoon, van middelbaren leeftijd, stil en zedig van gedrag, goed kunnende rijden en met paarden omgaan, ook niet onbekend met tuinwerk, zag zich gaarne dadelijk of wel met primo Februarij aanstaande geplaatst, als **Huisknecht**, liefst bij een Pastoor, zijnde vroeger ook in die betrekking geweest en mede als **Koster** gefungeerd, kunnende de beste getuigenissen produceeren. Reflecteerende gelieve zich met *franco* brieven te adresseren, onder letter I. aan den Boekhandelaar M. F. VAN PIEKE te Eindhoven. (3873)

Een R. C. jong Mensch, bezitter van den Derden rang, in staat zijnde het Fransch en den Zang te helpen onderwijzen, zag zich gaarne als **HULP-ONDERWIJZER** in eene betrekking geplaatst. De reflecterenden adresseren zich met brieven *franco* onder letter O. bij P. STOKVISCH, Boekhandelaar te 's Bosch. (3849)

VERKOOPHUIS.

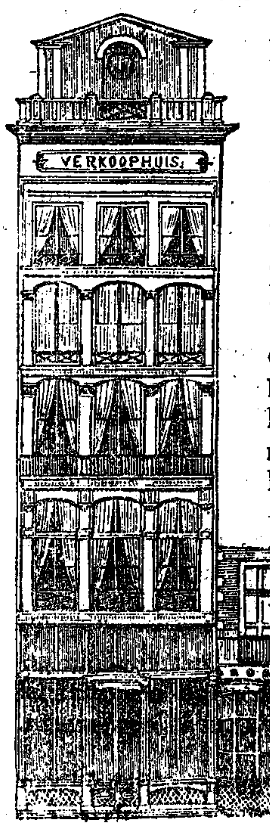

Het weder wordt van lieverlede kouder en doet nieuwe behoeften gevoelen, wij vestigen derhalve de aandacht onzer vrienden op onzen nieuwen voorraad van **BESTE AMERIKAANSCHE OVERSCHOENEN**, warme en mooije **VILTPANTOFFELS**, in nette dessins, frissche kleuren en sterke kwaliteit.

Chemisch bereide Zolen van **GEMSENHAAR, GEZONDHEIDSZOLEN**, door Nederlandsche en Duitsche Geneesheeren aanbevolen. Ze worden in de Kous gedragen.

Waterstoven, Voetzakken, Speelkaarten, Domino- en Schaakspelen, Advertentie- en andere Gezelschaps- en Kinderspelen.

NIEUWE MOOIJE

KOLENBAKKEN,

verlakt, met goudrand en versieringen. TURFMANDEN in verschillende soorten. Engelsche HAARDSTELLEN. De verbeterde VUURMAKERS. Zeer voordeelige LAMPEN voor iedereens gading. Gevaarlooze LUCIFERS. Alle soorten NACHTLICHTEN. Patent WASKAARSEN. Katoenen en Zijden LAMPENPITTEN. Veel nieuws en moois in LAMPENKAPPEN en BALLONS. (3878)

Bij J. J. ARKESTEYN & ZOON,

te 's HERTOGENBOSCH, is van de pers gekomen, aan de Inteekenaars verzonden en verder alom verkrijgbaar gesteld:

Algemeene Geschiedenis der laatste Tijden, strekkende tot onmiddelijk Vervolg op het HANDBOEK DER ALGEMEENE WERELDGESCHIEDENIS, door *G. F. WIEDEMANN*, Eerste deel, eerste aflevering — 420 Bladz. in gr. 12mo. **Prijs 90 Cents.**

De bezitters van het HANDBOEK DER ALGEMEENE WERELDGESCHIEDENIS in groot 8vo kunnen deze 1e aflevering in dat formaat verkrijgen. Prijs . . . . . *f* **1.**—

Dit werk, dat, zoo als de titel reeds aanduidt, zich aan het met roem bekende *Handboek der algemeene Wereldgeschiedenis van* G. F. WIEDEMANN, onmiddelijk aansluit, doch niettemin een volledig geheel op zich zelven uitmaakt, behandelt de Wereldgeschiedenis van af het jaar 1835 tot op het tegenwoordige tijdstip, en breidt zich vooral uit over de zoo zeer bewogene jaren 1848 en 1849, welker gebeurtenissen zulk eene verbazende impulsie aan het politieke wezen niet slechts van Europa, maar bijna van de geheele wereld hebben gegeven, en waarvan de resultaten nog op dezen oogenblik niet geheel te berekenen zijn. — Deze gebeurtenissen, onpartijdig beschouwd, op de schaal der regtvaardigheid gewogen, en door den met den geest van WIEDEMANN's geschrift geheel doordrongen Vertaler van diens werk geschetst, kunnen niet anders dan algemeene belangstelling verwekken. Het is dan ook ter bevordering dier algemeenheid, dat de uitgevers, bij eene zeer nette uitvoering, den prijs des boek deels *zoo uiterst matig hebben gesteld*, dat zij zich niet dan door een zeer groot debiet, voor de aanmerkelijke kosten der uitgave kunnen schadeloos gesteld achten, welk buitengewoon vertier zij echter van het in de geschiedenis van onzen tijd zoo zeer belangstellend Nederlandsche publiek met vertrouwen verwachten. — De *tweede* aflevering ligt ter perse, en zal zeer spoedig volgen.

☞ Heeren Boekhandelaren kunnen bovenstaande ook aanvragen bij onzen Hoofdkorrespondent de Heer J. S. DE HAAS te Amsterdam. (3872)

MAGAZIJN

VAN

Kerkornamenten, Kramerijen

EN

Fabriek van Deurknoppen,

VAN

WIEGMAN te Zwolle.

Bovenstaande Affaire in **Kerkornamenten, Kramerijen en Fabriek van Deurknoppen**, biedt ik door het overlijden van mijnen Echtgenoot tegen primo Januarij e. k. ter overname aan, dezelve heeft gedurende eene reeks van 40 jaren een ruim bestaan opgeleverd, en geeft thans een gedeelte alleen een bestaan. Nadere informatien in persoon of met *franco* brieven bij,

ZWOLLE, den 18 November 1857. De Weduwe G. N. WIEGMAN, geboren SPITSEN. (3867)

(3827) De Boekhandelaar J. T. SOMMER, te Almelo, heeft uitgegeven en bij den Heer C. L. VAN LANGENHUYSEN te Amsterdam mede verkrijgbaar gesteld:

Dr. A. STOLZ. **Jaarboekje voor Tijd en Eeuwigheid.** Eerste Jaargang 1847, met plaatjes, 2de druk; zoodat nu aan de menigvuldige aanvrage van complete stellen, door dezen herdruk kan voldaan worden.

Zoodra mogelijk zal in het Nederduitsch worden uitgegeven:

Reise nach dem Heiligen Lande enz., van Dr. ALBAN STOLZ.

Bij C. L. VAN LANGENHUYSEN is van de pers gekomen en bij zijne gewone korrespondenten verkrijgbaar gesteld:

DE EERSTE H. COMMUNIE

IN

VOORBEELDEN.

Door ED. TERWECOREN, S. J.

(Vrij uit het Fransch.)

Prijs 25 Cts.

Wanneer men aan kinderen, die tot hunne eerste H. Communie worden voorbereid, dit boekje ter lezing geeft, zullen zij zich daardoor zeker opgewekt gevoelen om zich met ijver tot dien grooten dag voor te bereiden. Daartoe zullen vooral de voorbeelden strekken die men in dit boekje vindt van kinderen die eene zoo buitengewone godsvrucht aan den dag legden, bij het doen hunner eerste H. Communie. Voorbeelden worden gaarne door kinderen gelezen, en maken indruk op jeugdige harten.

Boekhandel van de Wed. J. R. VAN ROSSUM te Utrecht.

Belangrijke Prijsvermindering.

voor *f* 12.— in plaats van *f* 21.30.

Niet op aanraden van velen, noch om opruiming te maken, zoo als meermalen de redenen luiden voor eene Prijsvermindering, maar omdat men hier te lande, de HOLLANDSCHE uitgave DER WERKEN VAN DEN H. ALPH. MARIA DE LIGUORI IN 22 DLN., door eene VLAEMSCHE Editie wil verdringen, zoo heeft bovengenoemde na lang beraad besloten om den verkoopprijs te verminderen.

Om ieder dan ook in de gelegenheid te stellen, DEZE Hollandsche uitgave in het bezit te krijgen, en zich niet met een *Vlaemsche* te behelpen, zoo zal gedurende dit jaar

De werken van den H. Alphonsus Maria de Liguori, naar het Italiaansch, vertaald door den Eerw. Pater J. LOOIJAARD, in 22 deelen kl. 8°.

worden afgeleverd voor den buitengewoon lagen prijs van

TWAALF GULDEN.

Voorzeker zal er over de belangrijkheid dezer werken niets behoeven bijgevoegd te worden, dewijl zij van algemeene bekendheid zijn, en ook in ieder Katholiek huisgezin op de eerste plaats behooren.

Ook zijn er eenige Exemplaren overgedrukt, van het DOGMATISCH gedeelte (deel 17—22.)

Deze zullen aan de eerste aanvragers worden afgeleverd a *f* **3,50** in plaats van *f* **6,55**; hiervan zijn slechts weinige Exemplaren.

Het ASCETISCH gedeelte (deel 1—16) wordt niet afzonderlijk verkocht. (3837)

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.